

УДК 351

УЗАГАЛЬНЕННЯ ЕКСПЕРТНОГО ОЦІНЮВАННЯ ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ МЕХАНІЗМІВ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ВИПЕРЕДЖАЛЬНИМ РОЗВИТКОМ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Амер Аль-Атті,

*аспірант Міжрегіональної академії управління персоналом,
м. Київ*

Проведено оцінювання і зроблено аналіз експертного опитування з метою визначення пріоритетів розвитку (на думку респондентів) щодо механізмів публічного управління випереджальним розвитком економіки в Україні.

Ключові слова: публічне управління, механізми публічного управління, випереджальний розвиток економіки, експертне опитування.

Amer Al-Atti,

Postgraduate Student of the Interregional Academy of Personnel Management, Kyiv

GENERALIZATION OF EXPERT EVALUATION ON THE DEFINITION OF MECHANISMS IN PUBLIC ADMINISTRATION AHEAD OF THE DEVELOPMENT IN THE UKRAINIAN ECONOMY

The article has been evaluated and an expert survey has been conducted to determine the priorities of development (in respondents' opinion) regarding the mechanisms of public administration ahead of the development in the economy in Ukraine.

Key words: public administration, mechanisms of public administration, advanced economic development, expert survey.

Емпіричні методи наукових досліджень відіграють важливу роль у пізнанні фактів і явищ теоретичного характеру, оцінюванні й аналізі отриманого матеріалу і дають можливість для знаходження соціально адаптованого рішення стосовно поставлених завдань.

Опитування як один з емпіричних методів наукового пізнання у формі анкетування включає: підготовку питань з обраної теми; безпосереднє опитування респондентів (експертів); оброблення отриманих результатів. Навіть за невеликої кількості респондентів опитування дозволяє виявити специфіку ставлення більшості, а також отримати інформацію у вигляді оцінок, думок опитуваних щодо поставлених питань.

У дослідженні використано результати експертного опитування (анкет), що проводилось у Національній академії державного управління при Президентові України у 2017 р.

Метою цієї статті є узагальнення експертного оцінювання щодо визначення механізмів публічного управління випереджальним розвитком економіки України.

З метою визначення пріоритетів розвитку (на думку респондентів) щодо механізмів публічного управління випереджальним розвитком економіки в Україні проведено оцінювання та зробимо аналіз експертного опитування. Воно проводилось у Національній академії державного управління при Президентіві України у 2017 р. серед аспірантів PhD форми навчання (денної, вечірньої, заочної) за програмою на здобуття наукового ступеня доктора філософії в галузі публічного управління, які займаються науковим вивченням питань державного управління, у т. ч. й питаннями економічного розвитку держави.

В опитуванні взяли участь 50 респондентів, серед яких 38 мають досвід державної служби в Україні (це становить 76 % від загальної кількості респондентів), а 24 працювали на керівних посадах державної служби (48 % від загальної кількості респондентів).

Анкетування (опитування) проводилось за результатами ґрунтовного аналізу щодо механізмів публічного управління випереджаючим розвитком економіки України. Автором була складена анкета з питань оцінювання респондентами таких аспектів економічного розвитку України:

1. Запас міцності економіки України в умовах, що існують (у часовому вимірі):

- до одного року;
- до двох-трьох років;
- до п'яти років;
- до семи років.

2. Модель економічного розвитку України (в якості):

- стагнація;
- помірне зростання;
- стає зростання.

3. Популяризація в світі до 2030 р. (дві групи країн):

- розвинені країни та країни, що йдуть шляхом розвитку (I група);
- країни бідних, маргінальних, що не відбулися (II група).

4. Модель розвитку, що є актуальною для України:

- збалансованого розвитку;
- сталого розвитку;
- випереджального розвитку.

5. Фактори нової економіки, що дозволяють Україні приєднатися до I групи країн світу:

- людський капітал;
- інноваційність;
- створення промислового потенціалу на сучасному технологічному рівні;
- розвиток культури та креативних індустрій.

6. Топ-5 технологій у переліку, здатні забезпечити Україні технологічний прорив:

- глобальний бездротовий Інтернет;
- телемедицина;
- хмарні технології;
- пошукові сервіси;
- робототехніка та технології штучного інтелекту;
- система безпеки обміну даними та резервування;
- кремнієва, біо-, молекулярна, органічна та фотонна радіоелектроніка;
- технології «цифрового будинку»;
- медицина мозку, нанобіологія;
- персоналізована медицина;
- генетично модифіковані організми;
- біологічно імітаційні імплантати та протези;
- стовбурові клітини та регенеративна медицина;
- дослідження космосу; моніторинг землі;
- ядерні енергетичні системи;
- системи водневої енергетики;
- системи рециркуляції;
- функціональні наноструктури;

- наноматеріали імітаційного моделювання, нановимірювання та аналізування;
- технології наноброблення, лиття, виробництва;
- використання наноструктурованих покриттів і композиційних матеріалів зі значно підвищеною міцністю;
- система керування та виробництва знань;
- інженерія багатофункціональних тканин;
- передові виробничі технології для розвитку соціальної інфраструктури;
- технології модифікації поверхні;
- технології комплексного керування водними ресурсами;
- технології запобігання стихійним лихам;
- технологія нової транспортної системи та безпеки дорожнього руху.

Проаналізуємо результати опитування семі закритих питань, що їх містить анкета, передусім те, як респонденти оцінюють запас міцності економіки України в умовах, що існують (табл. 1, рис. 1).

Таблиця 1
Запас міцності економіки України в умовах, що існують *

Запас міцності економіки України в часовому вимірі	Відповіді респондентів, %
До одного року	38
До двох-трьох років	24
До п'яти років	14
До семи років	2
Інше	22

* Таблиця є авторською розробкою.

Рис. 1. Запас міцності економіки України в умовах, що існують. Рисунок є авторською розробкою

Виявляється, що більшість опитаних (38 %) оцінюють запас міцності економіки України в умовах, що існують, у часовому вимірі до одного року, 24 % – до двох-трьох років, 14 % – до п'яти років і тільки 2 % респондентів – до семи років. Але 22 % опитаних або вважають, що говорити про міцність неактуально, або залишили позицію «Інше» без відповіді.

Другим запитанням пропонувалося оцінити чинну модель економічного розвитку України як модель стагнації; помірнього зростання або сталого зростання (табл. 2, рис. 2).

Таблиця 2

Чинна модель економічного розвитку України

Модель економічного розвитку України	Відповіді респондентів, %
Стагнації	46
Помірного зростання	26
Сталого зростання	4
Інше	24

* Таблиця є авторською розробкою.

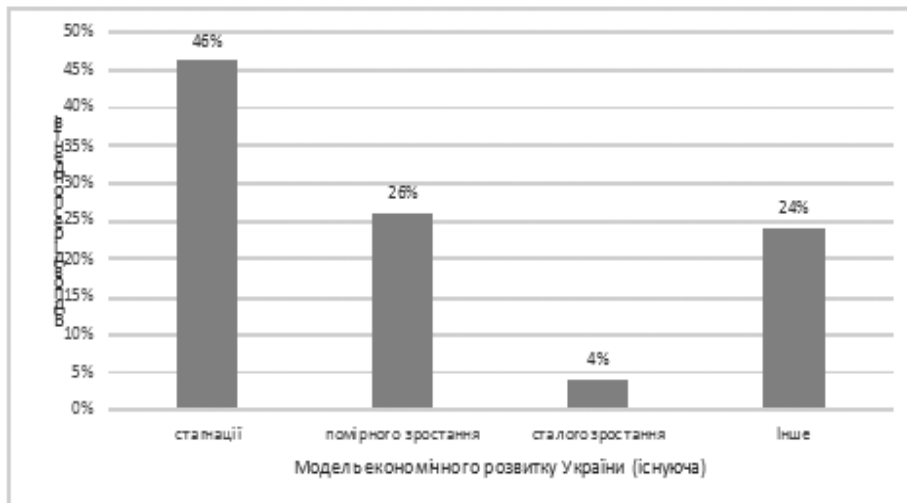

Рис. 2. Модель економічного розвитку України (чинна). Рисунок є авторською розробкою

За результатами опитування 46 % респондентів оцінюють чинну модель економічного розвитку України як стан стагнації, 26 % – помірного зростання, лише 4 % – сталого зростання, і 24 % респондентів у позиції «Інше» не бачить перспектив економічного розвитку і зростання.

Наступним запитанням було: «Чи поділяєте Ви прогнози щодо популяризації в світі до 2030 року двох груп країн – розвинених країни і країн, що йдуть шляхом розвитку (І група), та країн бідних, маргінальних, що не відбулися (ІІ група) (табл. 3, рис. 3).

Таблиця 3

Відповіді респондентів щодо популяризації в світі до 2030 р. двох груп країн – розвинених і тих, що йдуть шляхом розвитку (І група), та країн бідних, маргінальних, що не відбулися (ІІ група)

Відповіді на запитання	Так	Ні	Інше
Відповіді респондентів	22 %	18 %	60 %

* Таблиця є авторською розробкою.

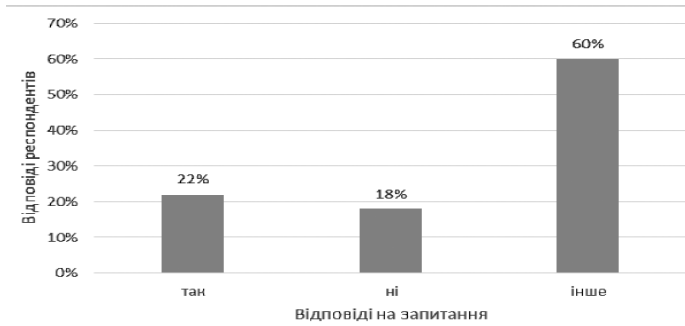

Рис. 3. Відповіді респондентів щодо популяризації в світі до 2030 р. двох груп країн – розвинених і тих, що йдуть шляхом розвитку (I група), та бідних, маргінальних, що не відбулися (II група). Рисунок є авторською розробкою

Підсумовані результати табл. 3, рис. 3 демонструють, що 22 % опитаних згодні, 18 % – ні, але більшість респондентів (60 %) не підтримує світову позицію, щодо існують дві групи країн – розвинені країни та країни, що йдуть шляхом розвитку (I група), та країни бідні, маргінальні, що не відбулися (II група). Або це є результатом незнання респондентами геополітичних аспектів світових тенденцій поділу країн, або є концептуально інше бачення світового економічного поділу країн.

У наступному запитанні пропонувалося оцінити, яка модель розвитку є актуальною для України: збалансована, сталого розвитку, випереджального розвитку. За результатами відповідей (табл. 4, рис. 4) можна дійти висновку, що для України модель збалансованого розвитку вважають актуальною 16 % респондентів, сталого розвитку – 8 %, і більшість респондентів – 72 % – вважають модель випереджального розвитку найбільш перспективною для визначення національних інтересів, потенціалу, генерування бачення майбутнього з позиції соціально-економічного зростання країни.

Таблиця 4

Яка модель розвитку є актуальною для України?

Модель	Відповіді респондентів, %
Збалансованого розвитку	16
Сталого розвитку	8
Випереджального розвитку	72
Інше	4

* Таблиця є авторською розробкою.

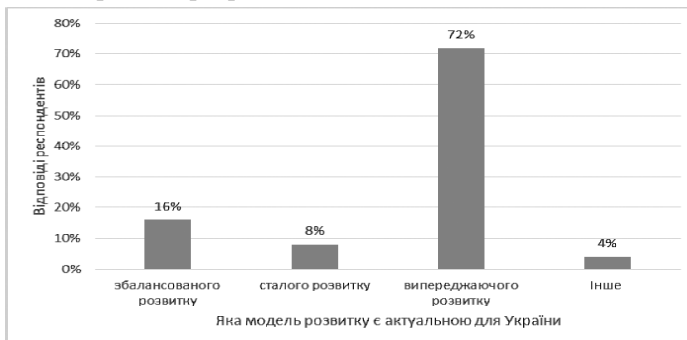

Рис. 4. Яка модель розвитку є актуальною для України? Рисунок є авторською розробкою

Далі респондентам необхідно було зробити оцінку факторів нової економіки, що дозволяють Україні приєднатися до I групи країн світу, а саме: людський капітал, інноваційність, створення промислового потенціалу на сучасному технологічному рівні, розвиток культури та креативних індустрій. З табл. 5, рис. 5 випливає, що думки респондентів мають розбіжності: 28 % – вважають розвиток культури та креативних індустрій фактором нової економіки України, 28 % – людський капітал, 24 % – інноваційність; 12 % – створення промислового потенціалу на сучасному технологічному рівні. Ще 8 % респондентів у позиції «Інше» вказали антикорупційні заходи, розвиток малого і середнього бізнесу (створення необхідних умов), реальну і прозору підтримку інноваційної активності населення, організацій різних форм власності з боку держави, реалізацію програм якості державно-приватного партнерства для розвитку високотехнологічних сфер або розвитку, підтримки відсталих територій України.

Таблиця 5

Фактори нової економіки,
що дозволяють Україні приєднатися до I групи країн світу

Фактори	Відповіді респондентів, %
Людський капітал	28
Інноваційність	24
Створення промислового потенціалу на сучасному технологічному рівні	12 %
Розвиток культури та креативних індустрій	28
Інше	8

* Таблиця є авторською розробкою.

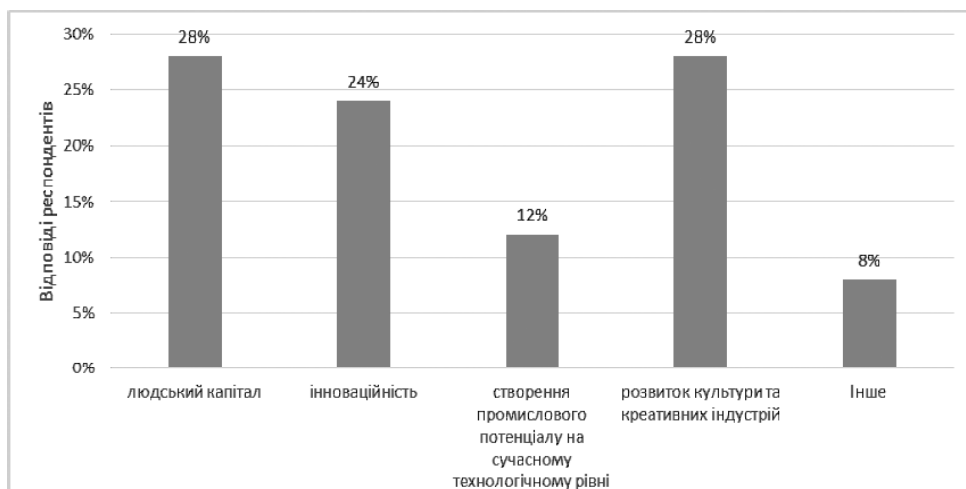

Рис. 5. Фактори нової економіки, що дозволяють Україні приєднатися до I групи країн світу (рисунки є авторською розробкою)

З метою оцінювання забезпечення технологічного прориву для України респондентам було запропоновано назвати Топ-5 технологій у запропонованому переліку. Табл. 6, рис. 6 висвітлюють результати вибору респондентами запропонованих технологій у такому порядку:

- технологія нової транспортної системи та безпеки дорожнього руху – 12 %;
- персоналізована медицина – 12 %;
- глобальний бездротовий Інтернет – 10 %;
- використання наноструктурованих покриттів і композиційних матеріалів зі значно підвищеною міцністю – 8 %;
- система безпеки обміну даними та резервування – 8 %;
- технології «цифрового будинку» – 6 %;
- передові виробничі технології для розвитку соціальної інфраструктури – 6 %;
- системи рециркуляції – 4 %;
- кремнієва, біо-, молекулярна, органічна та фотонна радіоелектроніка – 4 %;
- наноматеріали імітаційного моделювання, нановимірювання та аналізування – 4 %;
- робототехніка та технології штучного інтелекту – 4 %;
- системи водневої енергетики – 4 %;
- ядерні енергетичні системи – 4 %;
- функціональні наноструктури – 2 %;
- телемедицина – 2 %;
- хмарні технології – 2 %;
- пошукові сервіси – 2 %;
- медицина мозку, нанобіологія – 2 %;
- біологічно імітаційні імплантати та протези – 2 %;
- стовбурові клітини та регенеративна медицина – 2 %;
- дослідження космосу; моніторинг землі – 2 %;
- технології комплексного керування водними ресурсами – 2 %;
- технології нанобробки, лиття, виробництва – 2 %;
- система керування та виробництва знань – 0 %;
- інженерія багатофункціональних тканин – 0 %;
- технології модифікації поверхні – 0 %;
- технології запобігання стихійним лихам – 0 %;
- генетично модифіковані організми – 0 %.

На нашу думку, відповіді респондентів мають переважно характер загального розуміння упровадження в економічну систему інноваційних складових (технологій), що здатні зробити для країни технологічний прорив.

Щодо механізмів публічного управління випереджальним розвитком економіки України ці технології мають комплексний підхід до вирішення низки завдань на національному рівні: забезпечення ресурсами, технологіями (від лабораторій і центрів до створення технопарків і технополісів), людським капіталом (підготовка висококваліфікованих кадрів для роботи в інноваційних галузях економіки), механізм фінансового забезпечення реалізації національних програм технологічного прориву для України, створення нової економічної моделі розвитку України з правовим механізмом її реалізації на засадах антикорупційної політики держави.

Таблиця 6

Топ технологій, здатних забезпечити Україні технологічний прорив

№ з/п	Технології, що здатні забезпечити Україні технологічний прорив	Відповіді респондентів, %	№ з/п	Технології, що здатні забезпечити Україні технологічний прорив	Відповіді респондентів, %
1	глобальний бездротовий Інтернет	10	15	системи водневої енергетики	4
2	телемедицина	2	16	системи рециркуляції	4
3	хмарні технології	2	17	функціональні наноструктури	2
4	пошукові сервіси	2	18	наноматеріали імітаційного моделювання, нановимірювання та аналізування	4
5	робототехніка та технології штучного інтелекту	4	19	технології нанобробки, лиття, виробництва	2
6	система безпеки обміну даними та резервування	8	20	використання наноструктурованих покриттів і композиційних матеріалів зі значно підвищеною міцністю	8
7	кремнієва, біо-, молекулярна, органічна та фотонна радіоелектроніка	4	21	система керування та виробництва знань	-
8	технології «цифрового будинку»	6	22	інженерія багатофункціональних тканин	-
9	персоналізована медицина	12	23	передові виробничі технології для розвитку соціальної інфраструктури	6
10	генетично модифіковані організми	-	24	технології модифікації поверхні	-
11	біологічно імітаційні імплантати та протези	2	25	технології комплексного керування водними ресурсами	2
12	стовбурові клітини та регенеративна медицина	2	26	технології запобігання стихійним лихам	-
13	дослідження космосу; моніторинг землі	2	27	технологія нової транспортної системи та безпеки дорожнього руху	12
14	ядерні енергетичні системи	4	28	медицина мозку, нанобіологія	2

* Таблиця є авторською розробкою.

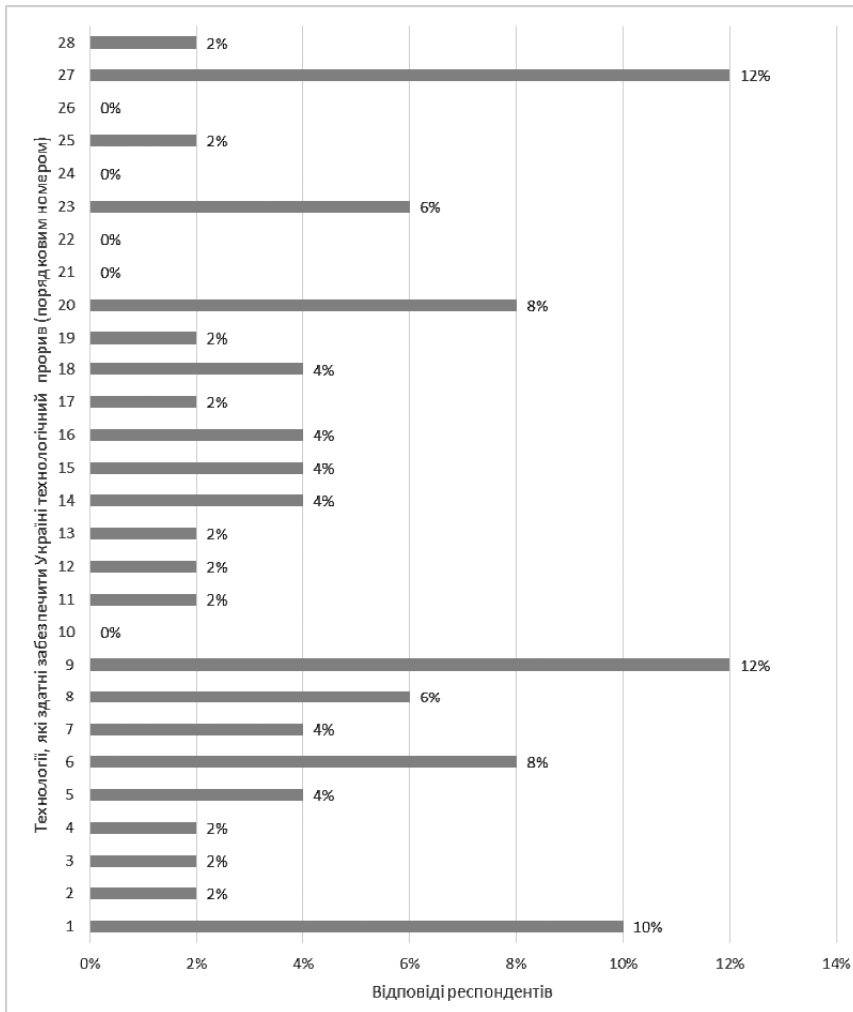

Рис. 6. Технології, що здатні забезпечити Україні технологічний прорив (за порядковим номером). Рисунок є авторською розробкою

Список використаних джерел

1. Державне управління: основи теорії, історія і практика: навч. посіб. / В. Д. Бакуменко, П. І. Надолішній, М. М. Іжа, Г. І. Арабаджи; за заг. ред. Надолішнього П. І., Бакуменка В. Д. Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2009. 394 с.
2. Червякова О. В. Механізми трансформації державного управління в умовах суспільних змін: монографія. Київ: Інтерсервіс, 2015. 390 с.
3. Червякова О. В. Нова парадигма орієнтирів публічного управління // Наукові записки Ін-ту законодавства Верховної Ради України. 2017. № 1. С.171–175.
4. Червякова О. Сучасний стан та перспективи розвитку галузі науки "Публічне управління" // Ukraine-EU. Modern Technology, Business and Law : collection of international scientific papers: in 2 parts. Part 2. Current Issues of Legal Science and Practice. Management and Public Administration. Innovations in Education. Environmental Protection. Engineering and Technologies. Chernihiv: CNUT, 2017. С. 101–104.

Надійшла до редколегії 05.09.2017 р.